

Cultuur in de wijde omgeving van Saint-Laurent d'Andenay

* E = Equivalent en Réseau Européen

Route 1: ten noorden en oosten van Saint-Laurent d'Andenay

Een eerste uitstapje met de wagen brengt je vanuit Bel Air via kronkelende wegen met prachtige vergezichten naar **Buxy**. Vooral in **Montagny** krijg je een mooi beeld van deze streek.

In het aangename centrum van Buxy breng je zeker een bezoek aan de *Tour Rouge*, een overblijfsel van een middeleeuwse burcht die hier eens stond. Rond de Tour liggen rustieke huizen uit de 15^e-18^e eeuw die het dorp een beetje een ingeslapen indruk geven.

Voor de wijnliefhebbers mag een bezoek (met degustatie) aan de wijncoöperatieve van Buxy niet ontbreken.

Vanuit Buxy is het niet ver meer naar het regionale centrum **Chalon-sur-Saône**. Zoals vele Franse steden wordt Chalon ontsierd door grauwe flatgebouwen. Alleen het oude centrum met talrijke oude huizen is de moeite waard. In de wijk *St-Vincent* staan mooie vakwerkhuisen aan de Place St-Vincent, in de Rue aux Fèvres en de Rue de l'Évêché.

Het kruispunt ter hoogte van de Rue St-Vincent, de Rue du Pont en de Rue du Châtelet is schilderachtig. Op nr. 37 van de Rue du Châtelet ziet men een mooie gevel uit de 17e eeuw met bas-reliëfs, medaillons en waterspuwers. Aan de Grande-Rue staat op nr. 39 een groot gerestaureerd huis uit de 14de eeuw. De moeite waard is ook het hospitaal. Dit gebouw met een trapgevel in Vlaamse stijl gaat terug tot de 16e eeuw en spiegelde zich aan het Hôtel-Dieu uit Beaune.

Chalon is ook de geboortestad van **Nicéphore Niepce**, de uitvinder van de fotografie. Een interessant museum gewijd aan de fotografie vind je in het 18e eeuwse Hôtel des Messageries.

Vanuit Buxy kan je Chalon ook links laten liggen (figuurlijk) en verder noordwaarts rijden. Het eerste interessante dorp dat je op de D981 tegenkomt is **Givry**. Hier werd in 1747 *Dominique Vivant Denon* geboren, de man die op last van Napoleon de organisatie van het Louvre en verschillende provinciale musea op zich nam en nu wordt beschouwd als de eerste moderne museoloog. Givry is vooral bijzonder op architectonisch vlak. Zowel de koepel-en zuilenrijke kerk als het gemeentehuis zijn van de hand van Emiland Gauthey, een belangrijke neoklassieke Bourgondische bouwheer. Naast het gemeentehuis bevindt zich de Halle Ronde, een voormalige graanzolder, nu Dienst voor Toerisme. Links ervan zie je de Fontaine des Dauphins. Je kunt in de omgeving van Givry enkele charmante gehuchten bezoeken: in Cortiamble is er een romaans kerkje dat door de inwoners zelf gerestaureerd wordt en in Poncey een prachtige oude wasplaats.

Givry is ook de historische startplaats van de overbekende **Voie Verte**, die hier het tracé van de voormalige spoorweg volgt. De Voie Verte vertrekt vanuit Givry en daalt af tot in Cluny (44 km). Je kunt deze groene weg afleggen te voet, op rollerskates of met de fiets. Je kunt de weg op diverse plaatsen even verlaten om een naburig dorp aan te doen. Gedetailleerde brochures zijn verkrijgbaar bij de toeristische dienst van Givry.

Tussen Givry en Mercurey ligt het mooie **kasteel van Germolles**.

Filips de Stoute verwierf in 1381 de burcht in Germolles voor zijn vrouw Margaretha van Vlaanderen. Zij liet de versterking ombouwen tot een aangename buitenplaats. Drouet de Daumartin ontwierp de verbouwing, Jean de Beaumetz verzorgde de muur- en plafondschilderingen en er kwamen verschillende sculpturen van Claus Sluter.

Openingsuren:juli-augustus (behalve dinsdag) 10-12 en 14-18 uur.

Mercurey bestaat hoofdzakelijk uit een lange hoofdstraat met in het oog springende lantaarns en opvallend rijke woningen van wijnboeren uit de 18^e en 19^e eeuw. Sla halverwege die hoofdstraat af naar Mercurey-le-Haut, waar je een niet-onaardig Romaans kerkje vindt en een riant uitzicht hebt op de wijnhellingen die Mercurey insluiten.

Het volgende dorp op de route is **Rully**. De wijngaarden (350 ha) rond het dorpje Rully (1700 inwoners) leveren een fruitige witte wijn van de chardonnay-druif en een eenvoudige rode wijn van de pinot noir. Van de witte wijn vinden jaarlijks zo'n 1,5 miljoen flessen hun weg naar de kurkentrekker, van de rode 800 000. Daarnaast heeft Rully een aantrekkelijke crémant. In de in Engelse landschapsstijl aangelegde tuin van het kasteel, met een donjon uit de 13e eeuw, is het prettig wandelen. Het kasteel produceert ook één van de betere witte Rully's.

Verder noordwaarts rijd je door het eerder saai **Chagny**. De sculptuur van de Amerikaanse kunstenaar Richard Serra "Octagon for Saint Eloi" (Achthoek voor Saint-Eloi, de beschermheilige van de smeden), lijkt daarbij te passen. Maar smaken verschillen natuurlijk. De 57 ton ijzer die erin verwerkt zijn, komen uit Le Creusot. Mooi in Chagny is trouwens de Romaanse klokkentoren van de kerk naast het beeld; Victor Hugo schijnt er nogal weg van te zijn geweest.

Vanuit het winddorp Santenay (enkele km ten westen van Chagny) kun je naar de **Mont de Sène**, ook bekend als de Montagne des Trois-Croix (naar de drie kruisen op de top). Deze berg is te bereiken via een afsplitsing van de weg die Dezize-lès-Maranges verbindt met de N6. De top biedt een prachtig panorama: in het noorden, voorbij La Rochepot, zie je de beroemde wijnstreek van Bourgondië, in het oosten liggen het Saône-dal, de Jura en de Alpen, in het zuiden de streek rond Cluny met de Mont St-Vincent en in het westen de Morvan. (Bij windig weer warme jas en oorwarmers meenemen, het kan er zeer koud zijn).

Ten noordoosten van de Mont de Sène kom je in het gebied van de beste witte wijnen ter wereld. Namen als *Puligny-Montrachet* en *Meursault* spreken voor zichzelf. Meer over de wijnen in onze wijnsectie. Het gaat nu richting Beaune.

In de buurt van Puligny ligt **La Rochepot**. Het dorp, waar de rijksweg nu omheen loopt, ligt aan de voet van een rotsachtige uitloper. Helemaal boven bevindt zich een gerestaureerd feodaal kasteel. Het oorspronkelijke 12^e eeuwse gebouw is in de 15^e eeuw verbouwd en de donjon is tijdens de Franse Revolutie met de grond gelijk gemaakt. De volledige en getrouwe restauratie van het kasteel is te danken aan Sadi Carnot, zoon van president Carnot. Let op de buitenste verdedigingswerken en de massieve maar elegante torens. Voorbij

de ophaalbrug bevindt zich de binnenplaats met een smeedijzeren waterput. Aan het binnenplein staat een vleugel in renaissancestijl met torentjes met geglazuurde dakpannen.

Na een rit door de wijngaarden bereik je het eindpunt van route 1: **Beaune**, het Romeinse Belna of Belona, tot in de 14e eeuw de residentie van de hertogen van Bourgondië. Deze stad is één van de centra van de bourgognewijnbouw met een wijnbouwschool en een wijnmuseum in het 15e – 16e eeuwse Hôtel des Ducs de Bourgogne.

De stad is vooral bekend om het prachtige *Hôtel-Dieu* uit de 15e eeuw. Dit voormalige hospitaal werd gebouwd in opdracht van Nicolas Rolin (1380-1462). Het op de Vlaamse bouwstijl geïnspireerde Hôtel-Dieu bleef ononderbroken in gebruik tot 1968. De onopvallende hoge grijze onovergevel met hoge toegangspoort laat niet vermoeden dat het binnenhof zo indrukwekkend mooi is. Vanaf de Cour d'Honneur, het binnenhof, kan men de schitterende daken met geglazuurde, veelkleurige dakpannen in geometrische patronen bewonderen. Deze zijn afgewisseld met houten dakkapellen met pinakels. De grote ziekenzaal is een deel van de kapel. Zieken konden in bed de mis bijwonen. Het Laatste Oordeel dat uit zeven panelen bestaat, is van de hand van Rogier van der Weyden en hangt in de Chambre du Roi. Verder zijn er de volledig gereconstrueerde keuken, 16^e eeuwse apotheek en tapijten te zien.

Talrijke middeleeuwse en renaissancegebouwen sieren Beaune. Je ziet er de in oorsprong 12e eeuwse kerk Notre-Dame, goed bewaard gebleven wallen en het Hôtel de Rochepot, een voormalig raadhuis, nu museum voor schone kunsten. De Notre-Dame bezit een serie wandtapijten, tentoongesteld in een nabij de kerk gelegen zaal. De serie bestaat uit zeventien scènes uit het leven van Maria, verdeeld over vijf tapijten.

Wijnliefhebbers moeten in Beaune zeker de wijnkelders, ellenlange gangen onder de straten van Beaune, bezoeken. Tegenover de Hospices kan je een bezoek brengen aan de kelders en de kapel van de oude **Eglise des Cordeliers** uit de 13e en 15e eeuw (2, Rue Nicolas Rolin). Je kan hier iedere dag wijn proeven (toegangspreis € 10).

Ook bij **Caves Patriarche père & fils** (5-7, rue du Collège) kan er geproefd worden (€ 10), maar afdalen naar de wijnkelders is er jammer genoeg niet meer bij.

In de omgeving van Beaune, zuidelijk, ligt het Archéodrome: een openluchtmuseum in de jaren zeventig gebouwd.

Route 2: Abbaye de Fontenay.

Fontenay ligt op ongeveer 160 km ten noordwesten van Saint-Laurent. Het is het best bewaarde kloostercomplex uit de middeleeuwen. Liefhebbers van cultuur en geschiedenis moeten dit gezien hebben.

Fontenay is een voormalige cisterciënzerabdij, gesticht door *Bernardus van Clairvaux* in 1119. Tot de 16^e eeuw kende de abdij een grote bloei. Daarna kwam ze in verval en werd tijdens de Franse Revolutie verkocht. In het begin van de 20^e eeuw begon de restauratie en werd de abdij in haar 12^e eeuwse staat teruggebracht.

Of men nu de loop van de Brenne volgt of over de met bossen bedekte heuvels aankomt, het naderen van Fontenay wekt altijd enige ontroering. De abdij is pas op het laatste moment te zien; ze ligt in al haar stilte en volmaaktheid verstopt tussen de hoge bomen van het nauwe dal.

In Fontenay zijn bijna alle oorspronkelijke gebouwen bewaard gebleven. Het is een van de weinige van dergelijke centra in Frankrijk, waarvan de kerk, de kloostergebouwen en de bijgebouwen, zoals de bakkerij, smederij, duiventil, het gastenverblijf nog overeind staan, alles goed beschermd binnen een hoge stenen muur.

Sinds 1820 vereenzelvigt één en dezelfde familie zich met de plaats. De voorvaders Louis Élie de Montgolfier en zijn schoonzoon Marc Seguin, de ontwerper van de eerste locomotieven, maakten van de abdij een papierfabriek. Een eeuw later leggen hun nakomelingen zich met evenveel geestdrift toe op het

restaureren van de historische gebouwen en de omgeving. De talrijke fonteinen die de abdij haar naam verleenden, versieren de tuinen. Fontenay is door de UNESCO uitgeroepen tot werelderfgoed.

Route 3: het noordwesten: het natuurpark van de Morvan

De Morvan is een berglandschap tot 902 m hoog. De Yonne en kleinere rivieren ontspringen er. Vanuit het uitzichtpunt 'Panorama du Calvaire', bij Château-Chinon heb je vanaf een hoogte van 600 meter een mooi uitzicht over dit natuurgebied.

Het **Parc Naturel Régional du Morvan** ligt 200 km onder Parijs. Het heeft de formele status van een regionaal natuurpark sinds 1970. De oppervlakte bedraagt 173.000 hectares, verdeeld over 64 gemeentes in vier verschillende departementen. De Morvan zelf heeft een lengte van 70 km, N-Z en een breedte van 55 km O-W. Aan de bovenzijde wordt het afgesloten door Avallon, bekende plaats langs de Autoroute du Soleil, aan de zuidzijde door Autun. Aan de noordzijde wordt het de Bas-Morvan genoemd. Het is er niet hoger dan 600 meter en het geheel levert een golvend landschap op met veel bossen, heuvels, wallen en water. Het is een wat wonderlijk landschap, wat lers als het ware. De zuidzijde, de zogenaamde Haut-Morvan, levert een totaal ander landschap op. Toppen van 800 tot 1000 meter van ruw graniet, uitgestrekte wouden, woeste rivieren, meren en een fantastische wildstand. De Morvan wordt ook wel het granieten hart van de Bourgogne genoemd.

De Morvan heeft een vijftal 'serieuze' meren. Van noord naar zuid zijn dat het Lac du Crescent, Lac St. Agnan, Lac des Settons, Lac de Chaumecon en Lac de Pannecièrre.

Het populairste meer is het **Lac des Settons** dat midden in het park ligt. Het ligt op bijna 600 meter hoogte en heeft een fraaie vorm met geprononceerde stranden en beboste oevers. De stranden zijn door hun glooiende karakter ideaal voor kinderen en het geheel is een ideaal vakantiegebied. Rond het meer liggen verschillende campings, restaurants en eethuisjes maar het geheel maakt nooit een kermisachtige indruk. Er lopen verscheidene wandelpaden, randonnées, van 10 tot 30 km en het gedeelte langs de westoever maakt deel uit van de grote lange afstandswandelroute, de GR 13. Je kunt bij het meer paarden, boten, planken of fietsen huren. In Montsauche, in het centrum van de Morvan, is ook het centrale informatiepunt gevestigd: het Maison du Parc. Van de andere meren is het noordoostelijk gelegen Lac d'Agnan het meest aantrekkelijke.

Deze route brengt je eerst naar Autun. Je kan eventueel een omweg maken om **het kasteel van Couches** te bezoeken. Het robuuste 12^e eeuwse kasteel, dat de vallei van de Vielle domineert, vind je enkele kilometers ten oosten van Couches, langs de D978. Een stevige donjon, een gevangenisstoren, een ophaalbrug en de omwalling stammen nog uit de feodale hoogtijdagen. In de 15^e eeuw zwaaide Claude de Montaigu, kamerheer van de hertog van Bourgondië en ridder van het Gulden Vlies, hier de scepter. Tijdens de Revolutie liep Couches aanzienlijke schade op; latere toevoegingen geven het kasteel een minder streng uiterlijk. Geopend: juli-augustus 10-12 uur en 14-18 uur.

Autun was in de Romeinse tijd de hoofdstad van Bourgondië. Overblijfselen uit de Romeinse tijd zijn onder andere de resten van twee Romeinse poorten, een toren en een groot amfitheater. Bezoek zeker de 12e eeuwse kathedraal van St. Lazarus. Er is ook het Musée Rolin met Gallo-Romeinse vondsten, belangrijk middeleeuws beeldhouwwerk, o.m. van Gislebertus, en 12e eeuwse beelden van een monnik Martin,

afkomstig van de graftombe van de heilige Lazarus. Verder is er ook het Musée Lapidaire. Het is gehuisvest in de voormalige St.-Nicolaaskapel en herbergt Romeinse en middeleeuwse architectuurfragmenten.

Op de heuvel die de waterscheiding vormt tussen de stroomgebieden van de Loire en de Seine, ligt in een schilderachtige omgeving het stadje **Chateau-Chinon**, hoofdplaats van de Morvan. De heuvel is een natuurlijke, makkelijk te verdedigen vesting, vanwaar men zowel de hoogste toppen van de Morvan als de vlakte van de Nivernais overziet. Erg bekend is het panorama vanop de Calvarie (te bereiken vanaf de Square d'Aligre - een kwartier heen en terug). De Calvarie (609 m) bestaat uit drie stenen kruisen op de resten van een oude burcht, op de plaats waar zich vroeger een Gallisch oppidum bevond. Schitterend panorama (orientatietafel) van Chateau-Chinon met zijn leien daken en de beboste ronde toppen van de Morvan in de verte. In het zuidoosten verrijzen twee toppen, de Haut-Folin (901 m) en de Mont Préneley (855 m). Chateau-Chinon gaat ook prat op zijn Musée du Septennat. Het museum boven in de oude stad is gehuisvest in de 18e eeuwse gebouwen van het vroegere clarissenklooster. Hier worden de geschenken tentoongesteld

die de overleden Franse president en voormalige burgemeester van Chateau-Chinon, Francois Mitterrand, vanaf 1981 ontvangen heeft in zijn hoedanigheid van president. Je vindt in dit dorp ook het Musée du Costume. In dit museum in het 18e eeuwse Hôtel de Buteau-Ravisy zijn naast de omvangrijke collectie Franse kledij, voornamelijk van de 18e tot en met de 20e eeuw, ook accessoires, kant, gravures, oude modetijdschriften en meubelstoffen te zien.

Via de D944 kom je in **Bazoches**. Het kasteel werd gebouwd aan het einde van de 12^e eeuw. Dit oude leengoed van *maarschalk de Vauban* (1633-1707) is recent gerestaureerd. In dit gebouw wordt de herinnering aan deze briljante militaire ingenieur en tevens verlichte schrijver levendig gehouden. Vauban was erg verknocht aan dit kasteel en de vele souvenirs geven een indruk van zijn karakter, zijn leven en zijn werk. De salons met een groot wandtapijt uit Aubusson (17e eeuw), bieden een mooi uitzicht op de heuvel van Vézelay. De galerij van het kasteel, waar Vauban met zijn ingenieurs verschillende vestingen ontwierp, is gedeeltelijk gereconstrueerd. Er staan maquettes, zijn harnas en stambomen (wapenschild van Limogesporselein) van de familie Vauban en andere bewoners van het kasteel. De goed bewaard gebleven slaapkamer van Vauban heeft nog het oorspronkelijke meubilair met een bed en zes leunstoelen (17e eeuw). Let ook op het portret van Lodewijk XIV van Van der Meulen boven de schoorsteenmantel. De kleine werkkamer heeft een charmant decor met vogels op het plafond en een verzameling portretjes, waarvan er drie worden toegeschreven aan Clouet.

Vézelay is vooral beroemd om de abdijkerk uit 1096. Ze staat op een rots in een diepe vallei. Om er te komen kan men het beste de steile hoofdstraat oplopen. De kolossale binnenkant heeft een hoogte van 18 meter en een lengte van 62 meter en is een meesterwerk van de Romaanse architectuur. Het tongewelf is met zijn enorme breedte en hoogte in die stroming iets unieks. Omdat men vreesde dat de muren mettertijd naar buiten zouden wijken, werden in de vroege 13e eeuw steunberen aan de buitenkant aangebracht die de enorme druk van de gewelven moesten verwerken.

De basiliek is midden 19e eeuw door Eugène Emmanuel Viollet-le-Duc gerestaureerd. De gebeeldhouwde kapitelen in het Romaanse schip met zijn geblokte gordelbogen en graatgewelven zijn uniek. Het timpaan boven het centrale portaal is de mooiste uiting van de Romaanse beeldhouwkunst. De voorgevel van nu stamt uit de 19de eeuw. Onder het koor is een in oorsprong Karolingische crypte, waar de relikwieën van Maria Magdalena worden bewaard. Aansluitend aan de kerk zijn er een kapittelzaal en een deel van de kloostergang.

Aan de voet van de heuvel van Vézelay ligt het dorpje **Saint-Père-sous-Vézelay**, met de fraaie gotische kerk Notre-Dame uit de 13de–15de eeuw. Er is een regionaal archeologisch museum met vondsten uit de nabijgelegen zgn. Fontaines-Salées, resten van Gallo-Romeinse thermen rond een heiligdom.

Route 4: naar het zuiden tot Saint-Verand.

Deze route brengt je eerst naar de **Mont St-Vincent**. Ten zuidoosten van Montceau kan het dorp Mont Saint-Vincent, op een gelijknamige heuvel van ruim 600 m hoog, bogen op een fraai, eind-11e eeuws kerkje dat ooit deel uitmaakte van een Cluniacenser priorij. Dicht bij het meteorologische station op de mont kan je vanaf een toren van een prachtig uitzicht genieten over de heuvels van de Morvan, het industriegebied rond Le Creusot, de Mâconnais en de Charollais. Ieder jaar op 24 juni verwelkomen de Sint-Jansvuren, naar een Keltische gewoonte, op deze berg de zomer.

Je volgt daarna de D980 tot **Cluny**, vermaard om het rijkste en grootste benedictijnenklooster van de vroege middeleeuwen (in 909 gesticht).

De hier herstelde regel van Benedictus van Nursia werd het voorbeeld voor vele andere kloosters, die zich bij Cluny aansloten tot een machtige kloosterorganisatie. De Romaanse kerk van de abdij was, vóór de bouw van de St.-Pieter te Rome, de grootste kerk van de christenheid. In de 13^e eeuw raakte Cluny in verval en de organisatie viel uiteen. Het klooster bestond tot de Franse Revolutie; daarna werd het grotendeels gesloopt. Behouden bleven slechts de zuidzijde van het westelijke dwarschip van de kerk en een deel van de abdijgebouwen. Door de weinige overblijfselen moet men over heel wat verbeelding beschikken om zich Cluny op zijn hoogtepunt voor te stellen.

Vanuit Cluny gaat het naar **Berzé-le-Châtel**. Maar liefst dertien stevige torens en drie ommuringen telt de feodale, uit de 15e eeuw stammende burcht die Berzé-le-Châtel overvleugelt. Een rondleiding voert onder andere langs de voormalige Karolingische kapel, de stijlvolle Franse tuin en verschillende torens, waaronder de Tour du Boeuf.

Je rijdt verder zuidelijk tot je aan de Roche de **Solutré** komt. Het slanke silhouet van de rots van Solutré, het symbool van de zuidelijke Mâconnais, is reeds te zien vanaf de vlakte van de Bresse. Deze prachtige, steile kalksteenrots met zijn karakteristieke profiel is vooral beroemd onder archeologen. Het was op deze plek dat voor het eerst een stenen werktuig werd geïdentificeerd uit de periode die sindsdien wordt aangeduid als het Solutréen (18 000 - 15 000 v.Chr.). Het gereedschap werd gemaakt door er onder druk vlakke stukjes af te slaan. Zo ontstonden bijzonder scherpe vuistbijlen, die 'bladspitsen' worden genoemd (zeer fraaie voorbeelden in het Musée Denon in Chalon-sur Saône).

Je bevindt je nu in de wijnstreek van de Pouilly-Fuissé en Saint-Véran. Indien je wil, kan je nu doorrijden naar **Mâcon**.

Het 18e eeuwse Hôtel-Dieu in de stad heeft een in Louis XV-stijl ingerichte apotheek en een fraaie collectie aardewerk. Het Hôtel Senecé is nu Lamartine-museum. Verder is er een Musée des Beaux-Arts et d'Archéologie. De brug is uit de 14e eeuw.

Route 5: ten zuidoosten van Buxy.

Rij naar Buxy. Neem de D981 naar St-Boil en Cormatin.

Het kasteel van **Cormatin** werd gebouwd tussen 1605 en 1616 vlak na de Godsdienstoorlogen, door de gouverneur van Chalon, Antoine du Bie d'Huxelles. De architectuur is sober en strak, wat kenmerkend is voor de Hendrik IV-stijl. Hoogstwaarschijnlijk is het ontwerp van de architect van de koning, Jacques II Androuet du Cerceau. Het kasteel had oorspronkelijk drie vleugels, die haaks op elkaar stonden. De zuidelijke vleugel is ingestort in 1815, toen men er een weverij in wilde onderbrengen. De gevels zijn een voorbeeld van de 'rustiek Franse' stijl die du Cerceau voorstond: afwezigheid van de klassieke bouworden (behalve voor de twee monumentale deuren

op de binnenplaats), hoge stenen sokkels, verankering van hoeken en vensters, enz. De brede grachten en de indrukwekkende hoekpaviljoenen met uitkijktorentjes en kanongaten getuigen van de verdedigingsfunctie, net als de resten van de vestingmuur die het voorplein afsloot en eind 17e eeuw is verwoest. Je kan er heerlijk wandelen in de formele tuin of iets drinken in de orangerie.

Vanuit Cormatin kan je verder naar **Taizé**.

De gemeenschap van Taizé dankt haar ontstaan aan het voorstellingsvermogen en de vasthoudendheid van haar stichter Roger Schutz. Geboren op 12 mei 1915 als zoon van een gereformeerde predikant werd hij na zijn theologiestudie in Lausanne in 1939 belast met de leiding van de plaatselijke evangelische studentengemeenschap. Tijdens een seminarie over de Heidelbergse Catechismus besloten 20 studenten zich wederzijds in hun geestelijk leven aan te sporen en te ondersteunen. Zij wilden een grote, open gemeenschap worden. Iedere twee maanden kwamen zij bijeen voor discussie en uitgebreide retraite, meditatie en gewetensonderzoek met bijstand van een medechristen. Zo steunde Roger Schutz op het benedictijnse monnikenwezen.

Je keert terug via Brancion. Het, oude, feodale plaatsje **Brancion** ligt op een berg boven twee diepe ravijnen: het is een prachtig verstild gehucht op het puntje van een rotsachtige uitloper tussen de vallei van de Grosne en de Saône. In Brancion worden geen auto's toegelaten. Onderaan het dorp is een parkeerterrein aangelegd.

Eenmaal voorbij de 14^e eeuwse vestingwallen en de vestingpoort, die toegang tot het dorp biedt, wordt men verrast door de indrukwekkende overblijfselen van de burcht, de straatjes met middeleeuwse huizen, de 15^e eeuwse markthal met houten dakconstructie en het romaanse kerkje aan

de rand van de uitloper. Een aantal huizen is smaakvol gerestaureerd.

Het kasteel met bomen er omheen dateert uit het begin van de 10^e eeuw. In de 14^e eeuw liet hertog Filips de Stoute een vleugel toevoegen, waar de hertogen van Bourgondië verblijf hielden. In juni 1594 werd dit gedeelte verwoest door de troepen van kolonel d'Ornano. De donjon is gerestaureerd. Vanaf het platform (87 treden) met oriëntatietafel heeft men een mooi uitzicht over het hele dorp, de kerk en het dal van de Grosne. Wandel zeker ook naar de 12e eeuwse église St-Pierre, een mooi voorbeeld van romaanse eenvoud. Binnen hangt precies de goede duisternis en geheimzinnigheid. De apsis heeft enkele 14e eeuwse fresco's met o.a. een aandoenlijk primitieve voorstelling van de opstanding van de doden. Verder zie je een 13e eeuws grafmonument van Josserand IV de Brancion, een neef van Lodewijk de Heilige, die de 7de kruistocht niet overleefde.

Op zomerse zondagen wordt er in het kerkje gemusiceerd door lokale artiesten. Terwijl je uitrust op het gras en het weidse uitzicht in je opneemt, kan je bvb. naar harpspel luisteren. De hemel een beetje dichterbij...

Route 6: Tournus

Tournus is een heel aangenaam stadje, mooi gelegen aan de westelijke oever van de Saône tussen Chalon en Mâcon in de landelijke omgeving van heuvelachtige Mâconnais.

Tournus heeft een geschiedkundig verleden dat heel ver terugkeert in de tijd. Eerst was het een Gallisch dorp, dan in de eerste eeuw na Christus een Romeins *castrum* langs de Via Agrippina en een belangrijke tussenstop om de legioenen te bevoorraden. In de 6de eeuw verscheen het eerste kloostertje, genoemd naar een van de eerste Christelijke Galliërs, de heilige Valerius. In 875 mochten de monniken uit Noirmoutier, die voor de plunderende Noormannen op de vlucht geslagen waren en de relikwieën van de heilige Philibert meebrachten, hun intrek nemen in Tournus. Het stadje bloeide ervan op en werd al snel een populair bedevaartsoord. Rond het midden van de 10^e eeuw werd begonnen met de bouw van de St-Philibert, een schoolvoorbeeld van het vroege romaanse bouwen. Die kerk ging in 1006 al op in de vlammen, op de narthex en de crypte na. Na herstelwerkzaamheden kon paus Calixtus de kerk in 1120 opnieuw inwijden. Door de eeuwen heen deelde de abdij in de brokken gedurende verschillende conflicten, maar ze bleef gelukkig gespaard van de vreselijke vernielzucht van de Franse Revolutie: ze was al in de 17de eeuw onder wereldlijk gezag gesteld.

De westgevel van de **St-Philibertkerk** lijkt met zijn machtige muren, kleine vensters, openingen als schietgaten en een borstwering met kantelen nog het meest op een militair fort. De rechters toren heeft een zadeldak, aan de linkertoren werd in de 11^e eeuw een klokkentoren toegevoegd. Het voorportaal of narthex valt op door zijn sobere schoonheid. Vier enorme pijlers verdelen de hoge ruimte in drie traveeën. Het middenschip heeft een kruisgewelf, de zijbeuken worden bedekt door dwars geplaatste tongewelven. Op de muur die de narthex van het schip scheidt, zijn 14e eeuwse fresco's te zien. Een trap leidt omhoog naar de Chapelle Saint-Michel. Vanuit deze driebeukige kapel, die ouder is dan het schip, kijkt men uit over het harmonische interieur. Het heldere schip, uit het begin van de 11e eeuw, is opgetrokken uit roze Préty-steen en is erg sober. Het heeft dezelfde hoge pijlers als de narthex, maar de gewelven zijn net andersom aangebracht, dus kruisgewelven boven de zijbeuken en dwars geplaatste tongewelven in het midden. Het dwarsschip en het koor in witte steen dateren van het begin van de 12e eeuw en tonen de snelle ontwik-

keling van de romaanse kunst. Forse robuustheid maakt plaats voor verfijndere slankheid. In de middelste apsiskapel bevindt zich het reliekschrijn van St-Philibert. Via de linkerkruisarm komt men in de crypte uit de 10^e eeuw. Op zijn hoogste punt is het gewelf 3,5 m hoog en dat is uitzonderlijk. Het centrale gedeelte heeft slanke pijlers en om het geheel loopt een kooromgang met mooie straalkapellen. Vanuit de kloostergang heeft men een goed zicht op de kerk als geheel. Ook nog te bezichtigen zijn de kapittelzaal, de refter en een provisiekelder.

Aan de noordzijde van de abdij ligt het **Musée Bourguignon**. Dit folkloremuseum biedt je scènes uit het dagelijks leven van weleer in Bourgondië a.h.v. interieurs van woonhuizen en boerderijen, wijnkelders, keukengerij, weefgetouwen, kostuums, kant uit Cluny, enz.

Ten westen van het gemeenteplein ligt het 15e -18e eeuwse **Hôtel-Dieu**. Dit oude hospitaal herbergt een van de mooiste antieke apotheken van Bourgondië.

Omdat Tournus zo'n rijk middeleeuws erfgoed heeft, is een wandeling door de straten en steegjes langs de historische gebouwen zeker interessant (Rue du Docteur Privey, Rue de la République, Rue du Bief-Potet en Rue Désiré Mathivet).

Route 7: Paray-le-Monial

Indien je van religieuze romaanse kunst houdt, moet je zeker **Paray-Le Monial** bezoeken.

Op 27 december 1673, Margaretha-Maria Alacoque was toen 26 jaar oud, verscheen Christus voor de eerste maal aan zijn vertrouweling en toonde haar zijn Heilig Hart. Dit visioen zou worden gevolgd door nog tientallen vergelijkbare openbaringen, die het lijden en de verlossing symboliseren.

Margaretha-Maria, geboren in een gehucht in de Charollais, was in 1671 ingetreden in het visitandinnenklooster van Paray. Na Margaretha-Maria's overlijden in 1690 werd Paray vrij spoedig een bedevaartplaats van belang. Nu al meer dan drie eeuwen wordt de devotie van het Heilige Hart, conform haar missie, voortgezet. Zo komen er jaarlijks duizenden pelgrims naar de pretentieuze kapel van de visitandinnen in Paray-le-Monial, waar de verzilverde schrijn van de in 1920 heilig verklaarde Margaretha-Maria staat, om te mediteren, bidden en smeken.

De pelgrims mogen hier voor de onopvallende kapel komen, de toerist komt in de eerste plaats voor de schitterende Romaanse basiliek, die zich met haar goudkleurige bouwsteen prachtig in het riviertje de Bourbince spiegelt. De op initiatief van abt Hugo van Cluny rond 1100 geconstrueerde kerk is een kleiner broertje van Cluny III. Dus ook hier onder meer twee westelijke torens, tongewelven en een driedelige wandopstand met arcaden, blind triforiurn en lichtbeuk. Loop vooral ook even naar de achterzijde van deze kerk, waar koor en aanliggende straalkapellen prachtig evenwichtig 'opklimmen' naar de imposante achthoekige vieringtoren.

